

گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل

بانک ملت (شرکت سهامی عام)

به انضمام صورتهای مالی میان دوره‌ای تلفیقی گروه و بانک

دوره ۶ ماهه منتهی به ۳۱ شهریور ۱۳۹۹

سازمان حسابرسی

بانک ملت (شرکت سهامی عام)

فهرست مندرجات

شماره صفحه	عنوان
(۱) الی (۶)	الف- گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل
۱ الی ۱۴۱	ب- صورتهای مالی میان دوره ای تلفیقی گروه و بانک

سازمان حسابرسی

وزارت امور اقتصادی و دارائی
سازمان حسابرسی

گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل

به هیئت مدیره

بانک ملت (شرکت سهامی عام)

مقدمه

۱- ترازنامه‌های تلفیقی گروه و بانک ملت (شرکت سهامی عام) در تاریخ ۳۱ شهریور ۱۳۹۹ و صورتهای سود و زیان، سود و زیان جامع، تغییرات در حقوق صاحبان سهام و جریان وجوه نقد تلفیقی گروه و بانک برای دوره میانی ۶ ماهه منتهی به تاریخ مزبور، همراه با یادداشتهای توضیحی ۱ تا ۶۵ پیوست، مورد بررسی اجمالی این سازمان قرار گرفته است. مسئولیت صورتهای مالی میان دوره‌ای با هیئت مدیره بانک است. مسئولیت این سازمان، بیان نتیجه گیری درباره صورتهای مالی یاد شده براساس بررسی اجمالی انجام شده است.

دامنه بررسی اجمالی

۲- به استثنای محدودیت مندرج در بند ۱۰، بررسی اجمالی این سازمان براساس استاندارد بررسی اجمالی ۲۴۱۰، انجام شده است. بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان دوره‌ای شامل پرس و جو، عمدتاً از مسئولین امور مالی و حسابداری و بکارگیری روشهای تحلیلی و سایر روشهای بررسی اجمالی است. دامنه بررسی اجمالی به مراتب محدودتر از حسابرسی صورتهای مالی است و در نتیجه، این سازمان نمی تواند اطمینان یابد از همه موضوعات مهمی که معمولاً در حسابرسی قابل شناسایی است، آگاه می شود و از این رو، اظهار نظر حسابرسی ارائه نمی کند.

مبنای نتیجه گیری مشروط

۳- براساس مفاد ماده ۲۴ اساسنامه صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها، کسری منابع صندوق می بایست توسط بانکهای عضو آن تامین شود. براساس محاسبات اکچوئری، سهم بانک مورد گزارش از کسری منابع صندوق تا پایان سال ۱۳۹۸ مبلغ ۱۲۱,۸۴۴ میلیارد ریال (تا پایان سال ۱۳۹۷ مبلغ ۶۷,۸۱۲ میلیارد ریال) تعیین و کسری منابع صندوق برای دوره شش ماهه مورد گزارش تاکنون اعلام نگردیده است. بانک ضمن اعتراض به معیارهای مورد نظر در محاسبات اکچوئری در مقطع خصوصی سازی (پایان سال ۱۳۸۷) و بعد از آن، از این بابت تاکنون مبلغ ۲۱,۴۵۱ میلیارد ریال (یادداشت توضیحی ۲۶ صورتهای مالی) ذخیره در حسابها منظور نموده است. با توجه به مراتب فوق، احتساب ذخیره بیشتر در حسابها ضروری است، لیکن تعیین میزان دقیق آن منوط به انجام محاسبات اکچوئری بر مبنای اطلاعات به روز شده و مشخص شدن نتایج اعتراض بانک خواهد بود.

سازمان حسابرسی
گزارش بررسی اجمالی

آدرس: تهران، میدان آرژانتین، خیابان شهید احمد قصیر، خیابان شهید احمدیان، پلاک ۷

۴ - سرفصل مطالبات بانک از دولت (یادداشت توضیحی ۱۱ صورتهای مالی) شامل حدوداً مبلغ ۱۶٫۰۲۱ میلیارد ریال سود دوران بعد از سررسید ناشی از عدم پرداخت در سنوات قبل می باشد که به دلیل عدم انطباق با مصوبه ۹۳۴۳-۹۶/م/ت ۵۳۸۷۵ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۲۳ هیئت وزیران (مبنی بر محاسبه سود تا تاریخ سررسید به نرخ مندرج در قرارداد و از ابتدای سال ۱۳۹۰ با نرخ سود تسهیلات مصوب شورای پول و اعتبار در هر سال که توسط بانک مرکزی ابلاغ گردیده) قابل انتساب بعنوان مطالبات از دولت نمی باشد. همچنین سرفصل مذکور شامل مبلغ ۶٫۴۶۶ میلیارد ریال مربوط به هزینه اکتیوئی قبل از خصوصی شدن بانک شامل اصل و سود بوده، که در تعهد و یا تضمین دولت نمی باشد لذا احتساب آن بعنوان مطالبات از دولت صحیح نیست. ضروری است حسابهای بانک از بابت موارد فوق تعدیل شود.

۵ - به شرح یادداشت های توضیحی ۱۲ و ۱۳ صورتهای مالی، در دوره مالی مورد گزارش بخشی از بدهی های غیر جاری مشتریان حدوداً به مبلغ ۴۱٫۷۷۷ میلیارد ریال (سال مالی قبل ۵۳٫۶۶۳ میلیارد ریال) استمهال، و پس از تقسیط مجدد آنها به طبقه جاری منتقل گردیده است. بعلاوه بخشی از تسهیلات اعطایی ارزی از سنوات قبل با امهال و شناسایی سود تعهدی و تسعیر ارز در طبقه جاری منعکس گردیده که بررسی های بعمل آمده حاکی از عدم وصول اصل و سود آنها در سررسید می باشد. مضافاً بخشنامه های لازم الاجرای مصوب شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی در خصوص تفکیک و طبقه بندی تسهیلات اعطایی و احتساب کاهش ارزش مطالبات مشکوک الوصول و اخذ وثایق ارزشمند به طور کامل رعایت نگردیده است. باتوجه به مراتب فوق احتساب کاهش ارزش بیشتر جهت مطالبات مشکوک الوصول ضروری است.

۶ - همانگونه که در یادداشت توضیحی ۲۴ صورتهای مالی منعکس گردیده است، از بابت رأی هیأت حل اختلاف بدوی مالیاتی و بزرگ تشخیص صادره توسط سازمان امور مالیاتی جهت مالیات عملکرد سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ بانک، جمعاً مبلغ ۲۵٫۸۶۲ میلیارد ریال مطالبه گردیده که از این بابت مبلغ ۳۰٫۷۶۶ میلیارد ریال پرداخت و یا ذخیره در حسابها منظور شده و نسبت به مابه التفاوت آن اعتراض شده است. مالیات عملکرد سال ۱۳۹۸ و دوره مالی مورد گزارش بر اساس سود ابرازی در حسابها منظور شده است. با توجه به مراتب فوق و سوابق مالیاتی بانک در سالهای اخیر، احتساب ذخیره بیشتر در حسابها ضروری است، لیکن تعیین میزان دقیق آن منوط به اعلام نظر نهائی مقامات مالیاتی می باشد. ضمناً بانک مبلغ ۳٫۰۰۰ میلیارد ریال (سال مالی قبل ۴۶٫۰۰۰ میلیارد ریال) مالیات عملکرد و مالیات موضوع بند (ب) و (پ) ماده ۱۷

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مربوط به سال‌های گذشته را به حساب سود و زیان دوره مورد گزارش و سال مالی قبل منظور نموده است. ضروری است حسابهای بانک از این بابت نیز تعدیل شود.

۷ - مطابق یادداشتهای توضیحی ۱۳-۸، ۳۳ و ۴۵ صورتهای مالی، داراییها و بدهیهای پولی ارزی بانک بر مبنای نرخهای اعلامی بانک مرکزی، ۱۲۹,۰۰۰ ریال برای هر یورو و ۱۱۰,۰۰۰ ریال برای هر دلار (سال مالی قبل هر یورو ۱۰۲,۰۰۰ ریال و هر دلار ۹۰,۰۰۰ ریال) و سایر اسعار بر مبنای نرخ برابری آن به یورو در پایان هر دوره مالی تسعیر گردیده و از این بابت مبلغ ۱,۰۶۲,۲۴۴ میلیارد ریال (سال مالی قبل ۱,۰۹۹,۹۶۴ میلیارد ریال) به حساب خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی و مبلغ ۹۰۵ میلیارد ریال (سال مالی قبل ۳,۶۴۷ میلیارد ریال) به حساب تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی منظور گردیده است. طبق استانداردهای حسابداری در صورت وجود نرخهای متعدد برای یک ارز، از نرخ برای تسعیر استفاده می‌شود که جریانهای نقدی آتی ناشی از معامله یا مانده حساب مربوط، بر مبنای آن تسویه می‌گردد. لذا نحوه عمل فوق منطبق با استانداردهای حسابداری نبوده و به این ترتیب اصلاح صورتهای مالی از بابت موارد فوق ضروری است، لیکن به دلیل عدم دسترسی به نرخ ارز قابل دسترس جهت تسویه بدهی‌ها و وصول مطالبات ارزی، تعیین تعدیلات مورد لزوم بر صورتهای مالی در حال حاضر برای این سازمان مشخص نیست.

۸ - بانک در دوره مالی مورد گزارش تسهیلات ارزی غیر جاری را تسعیر نموده که منجر به سود تسعیر به مبلغ ۲۸,۶۴۸ میلیارد ریال (سال گذشته ۱۲۲,۰۲۸ میلیارد ریال) شده است. از طرف دیگر مبلغ ۲۷,۷۸۹ میلیارد ریال (سال گذشته ۱۱۶,۵۸۵ میلیارد ریال) کاهش ارزش مطالبات مشکوک الوصول در حسابها منظور و در صورتهای مالی از سرفصل تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی کسر نموده است. تسعیر فوق منطبق با استانداردهای حسابداری نبوده و ضروری است حسابهای بانک از این بابت تعدیل شود.

۹ - الزامات استانداردهای حسابداری در خصوص نحوه ارائه و افشاء صورتهای مالی تلفیقی و بانک در مواردی از جمله، ارائه صحیح جریانهای نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، تأمین مالی، عناوین صورت وضعیت مالی، تغییرات در حقوق مالکانه و جریانهای نقدی و آثار ناشی از بکارگیری استاندارد حسابداری مالیات بر درآمد و افشای آثار آتی اجرای استانداردهای مصوب که تا تاریخ صورتهای مالی لازم‌الاجرا نبوده رعایت نگردیده است. مضافاً همانگونه که در یادداشتهای توضیحی ۲-۳-۸ و ۱-۴-۸ صورتهای مالی منعکس گردیده، بانک در سال مالی

قبل اقدام به تجدید ارزیابی دارایی‌ها (زمین و سرقفلی) نموده لیکن در رعایت استانداردهای حسابداری و اتخاذ رویه‌های یکسان این نحوه عمل در دیگر شرکت‌های گروه اعمال نگردیده و جدول دارایی‌های ثابت گروه (یادداشت توضیحی ۱۷ صورتهای مالی) به تفکیک هر طبقه تهیه نشده است.

۱۰ - سر فصل سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار به شرح یادداشت توضیحی ۳-۱۴ صورتهای مالی شامل مبلغ ۱,۹۵۴ میلیارد ریال (معادل حدوداً مبلغ ۲۱۹,۶ میلیون یورو) مربوط به سایر سرمایه‌گذاری‌های خارجی می‌باشد که صورت‌ریز، صورتهای مالی حسابرسی شده، تاییدیه و کیل حقوقی در ارتباط با آخرین وضعیت سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در اختیار این سازمان قرار نگرفته است لذا اثبات مالکیت سهام مذکور بنام بانک ملت برای این سازمان میسر نشده است. افزون بر این در ارتباط با سرمایه‌گذاری فوق در دوره مورد گزارش حدود تعداد ۴/۶ میلیارد سهم بانک صادرات بنام شرکت فرعی گروه مالی ملت گردیده که مستندات در خصوص چگونگی انتقال مالکیت سهام مذکور ارائه نشده است. مضافاً مطالبات از شرکتهای فرعی و وابسته شامل مبلغ ۲,۱۴۱ میلیارد ریال (به شرح یادداشت توضیحی ۱-۱۵ صورتهای مالی) مربوط به سود سهام شناسایی شده سرمایه‌گذاری‌های فوق انتقالی از سنوات قبل است. میزان قابلیت بازیافت موارد فوق برای این سازمان محرز نگردیده بعلاوه از بابت مبلغ ۱,۱۱۶ میلیارد ریال بهای تمام شده سرمایه‌گذاری در سهام فی بانک مالزی و شرکتهای خارجی (یادداشت توضیحی ۱۴) اطلاعات مورد نیاز در رابطه با وضعیت سرمایه‌گذاری فوق در اختیار این سازمان قرار نگرفته است. همچنین صورتهای مالی حسابرسی شده بانک‌های ملت ارمنستان و PIB (شرکتهای فرعی) و دو شرکت وابسته نیز ارائه نشده است در ضمن صورت تطبیق مانده حسابهای فیکسین بانک با صندوق توسعه ملی و حساب ذخیره ارزی ارایه نگردیده است. ضمناً بر فصل مطالبات از سایر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری (یادداشت توضیحی ۳-۱۰ صورتهای مالی) شامل مبلغ ۱۹,۹۹۶ میلیارد ریال می‌باشد که مستندات در این رابطه به این سازمان ارائه نشده است. با توجه به مراتب فوق، تعیین تعدیلات احتمالی که در صورت دسترسی به شواهد فوق‌الذکر بر صورتهای مالی ضرورت می‌یافت، در حال حاضر برای این سازمان امکان پذیر نشده است.

نتیجه گیری مشروط

۱۱- براساس بررسی اجمالی انجام شده، به استثنای آثار موارد مندرج در بندهای ۳ الی ۹ و همچنین به استثنای آثار تعدیلاتی که احتمالاً در صورت نبود محدودیت مندرج در بند ۱۰ ضرورت می‌یافت. این سازمان به مواردی که حاکی از عدم ارایه مطلوب صورتهای مالی یاد شده، از تمام جنبه‌های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری باشد، برخورد نکرده است.

تأکید بر مطلب خاص

۱۲- مطابق یادداشت‌های توضیحی ۱-۲-۲-۱ و ۲۱ صورتهای مالی، براساس دستورالعمل ایفای تعهدات ارزی به شماره ۶۰/۱۱۰۱۵ مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۶ بانک مرکزی، بانک مورد گزارش با ثبت مطالبات ارزی با نرخ ارز مرجع در سامانه بانک مرکزی، مدعی تخصیص معادل حدود مبلغ ۱۸۲۱۱ میلیون دلار مطالبات از آن بانک می‌باشد. بانک تا پایان سال ۱۳۹۴ مبلغ ۱۸۳۴۲ میلیارد ریال سود ناشی از تسعیر ارز در حسابها شناسایی و ثبت نموده، که در این خصوص بانک مرکزی در اواخر سال ۱۳۹۰ اقدام به برداشت مبلغ ۲۵۳۷ میلیارد ریال (به شرح یادداشت توضیحی ۲-۲-۲-۱۰ صورتهای مالی) از حساب جاری بانک نموده است که براساس نامه مورخ ۱۳۹۸/۸/۱۶ اداره آمار و تعهدات ارزی بانک مزبور، مبلغ فوق به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز شده است.

۱۳- همانگونه که در یادداشت‌های توضیحی ۳-۱۲ و ۳-۲۱ صورتهای مالی منعکس می‌باشد اصل و سود تسهیلات پرداختی به شرکتهای زیر مجموعه وزارت نفت عمدتاً در سررسید وصول نشده است. طبق بند ه تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مطالبات بانکهای تجاری بابت اصل و سود تسهیلات پرداخت شده به شرکتهای دولتی تابعه ذریبط وزارت نفت بابت تأمین مالی طرحهای بالادستی نفت و گاز تا پایان سال ۱۴۰۰ مهال گردیده است.

سایر اطلاعات

۱۴- مسئولیت "سایر اطلاعات" با هیئت‌مدیره بانک است. سایر اطلاعات شامل اطلاعات موجود در گزارش تفسیری مدیریت است.

نتیجه‌گیری این سازمان نسبت به صورتهای مالی، در برگیرنده نتیجه‌گیری نسبت به "سایر اطلاعات" نیست و نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی اظهار نمی‌شود.

در ارتباط با بررسی اجمالی صورت‌های مالی، مسئولیت این سازمان مطالعه "سایر اطلاعات" به منظور شناسایی مغایرت‌های با اهمیت آن با صورت‌های مالی یا با شناخت کسب شده در فرآیند حسابرسی و یا تحریف‌های با اهمیت است. در صورتی که این سازمان به این نتیجه برسد که تحریف با اهمیتی در "سایر اطلاعات" وجود دارد، باید این موضوع را گزارش کند. در این خصوص نکته قابل گزارش وجود ندارد.

سایر الزامات گزارشگری

۱۵- مفاد ماده ۷ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان بورس اوراق بهادار در ارتباط با ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده، گزارش هیئت مدیره، اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذارها در مورد بانک و شرکتهای فرعی و ارائه گزارش تفسیری مطابق با ضوابط مربوط بطور کامل در موعد مقرر و ماده ۱۹ دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در ارتباط با پرداخت کمک بلاعوض با تصویب مجمع عمومی عادی رعایت نشده است.

۱۶- مفاد مواد ۱۶ و ۴۲ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مبنی بر ارزیابی فرآیند اثربخشی هیئت‌مدیره بانک و اعضای هیئت‌مدیره ذیربط در شرکتهای فرعی و وابسته، افشای اطلاعات با اهمیت هیئت‌مدیره و مدیرعامل و کمیته‌های تخصصی هیئت‌مدیره و اعضای آنها در خصوص عضویت در هیئت‌مدیره سایر شرکتهای و حقوق و مزایای مدیران اصلی و رویه حاکمیت شرکتی در پایگاه اینترنتی بانک، رعایت نگردیده است.

۱۴ دی ۱۳۹۹

سازمان حسابرسی

سید مهدی موسوی پور

مهر داد قمری

محمد شاکر

سازمان